

med Ønfter fra denne Stands Side om, at der blev sat en maadeholden, passende Tagt. Det vilde alle Parter være bedst tjente med. Der er ialt om, hvorvidt det ikke vilde være rigtig tillige i denne Lov, hvis den overhovedet bliver til Noget, at definere Begrebet Lager nærmere og at fastsætte mere passende Straffe, end hidtil har været Tilfældet. Dette Ønste deler jeg. Som bekendt have Domstolene i en Række af Aar begunstiget Omgaaelser af Lagerlovgivningen. Det er en bekendt Sag, at vi have mangfoldige Præjudikater for, at det ikke er Lager, naar Nogen tager højere Betaling for sine Penge gennem de saakaldte Kjøb af Obligationer eller, som man gjorde i gamle Dage, gennem Kjøbet af en gammel Sat. Domstolene have efter min Mening med Urette undladt at straffe slige Transaktioner som Lager, uagtet det er vitterligt, at, naar en Mand f. Ex. pønser Laan i sin Eiendom og faar Obligationer, der staa f. Ex. i en Kurs af 90 pSt., altsaa 10 pSt. mindre end det, han i sin Obligation erfjender at have modtaget, er dette den groveste Lager, men efter de affagte Præjudikater er det ikke Lager. Her vilde vi faae Leilighed til, dersom vi tage Sagen under nærmere Overveielse, gennem Lovgivningen at stemple det som Lager. Det Samme gjælder om Transaktioner, som ofte gjøres med Vexler og Stadesløsbreve. Der kan efter de gjældende Anskuelser Enhver betinge sig saa høi en Rente, han vil, naar han blot iaagtager den Form ikke at udstede en særlig Obligation, men blot et Stadesløsbrev og en Vexel ved Siden af, for hvis Indrielse dette Stadesløsbrev er Sikkerhed, hvilket er en Lager, der ikke rammes af Domstolene. Hvis vi altsaa overhovedet skulle ind paa denne Lov, og ikke strax ville halshugge den, kunde det være rigtig, at man ogsaa tog de herhen hørende Side-spørgsmaal nærmere i Betragtning. Der er en Anskuelse, hvori Lovforslagets Motiver og den meget ærede Indenrigsminister ere enige med det ærede Medlem for Viborg, som jeg tror at turde betragte som urigtig. De Herrer have ikke anført Argumenter imod, hvad jeg har anført idag, og naar den meget ærede Minister sagde, at min Argumentation var doktrinar, skal jeg indrømme dette. Jeg skal indrømme, at min Argumentation er i Overensstemmelse med den fra gammel Tid gjældende vedtagne Lovfortolkning. Disse Negler gaa ud paa, at, naar der udkommer en ny Lov, kan den direkte eller indirekte ophæve den ældre Lov, direkte selvfølgelig, naar den udtrykkelig ophæver den, indirekte, naar den indeholder saadanne Bestemmelser, der gjøre den gamle Lov ubrugelig, og det er netop det, som dette Lovforslag gjør. Det siger, at, uanset Loven af 6te April 1855 § 1, som bestemmer, at Ingen maa tage højere

Rente end 4 pSt., skal det for Fremtiden være tilladt at tage 6 pSt. Jeg skulde tro, at indirekte ophæves Loven af 6te April 1855 § 1, naar man gaar den Vej, hvilket er en ligesaa gyldig Ophævelse, som det vilde være, naar man sagde, at for Fremtiden skal § 1 i Loven af 6te April 1855 være ophævet og det være tilladt at tage 6 pSt. Det tror jeg, at baade Lovkyndige og Lægmand ville sige er uomtvisteligt, og deraf følger, at det er urigtigt, naar den meget ærede Minister og det ærede Medlem for Viborg ville fastholde, at 4 pSt. vil blive ved at staa som den gjældende Landsrente, naar dette Lovforslag bliver til Lov. At den endnu vedblivende er 4 pSt., uagtet Forordningen af 1813, der fastsatte den til 4 pSt., er hævet ved Loven af 1855, er Noget, som lader sig forklare derved, at en Rente af 4 pSt. dog vedblev at bestaa for faste Eiendomme. Men naar ogsaa det falder bort, altsaa ethvert Jodfæste i Lovgivningen for en Rente af 4 pSt. er borte, og det Æneste, der bliver tilbage, er 6 pSt., kan jeg ikke skjønne rettere — og jeg tror, at Ingen kan gjøre Andet ved at overveie Sagen nærmere — end at den gamle 4 pSt.s Rente er bortfalden baade for Løse Laan og Laan i faste Eiendomme. Skulde vi nu blive staaende ved det gamle System, som har sine Mangler, det indrømmer jeg gerne, kunde jeg være tilbøielig til med den meget ærede Minister og det ærede Medlem for Kjørteminde (M. Andersen) at pønse Tallet 6 udslettet. Jeg indrømmer med den meget ærede Minister, at der kan gives Tilfælde, hvor en Mand kan være meget vel tjent med at give mere end 6 pSt. endog saa af første Prioritet. Alt, hvad der er sagt fra mange Herrer's Side om, at Landbruget ikke kan taale mere end 4 pSt., understriver jeg. Landbruget kan hertilands ikke bære en højere Rente end 4 pSt., og det er derfor, vi holde fast paa den og ville holde fast paa den, og det maa vi gjøre i hele Landets Interesse. Der gives imidlertid andre Forhold f. Ex. Fabrikforhold. Der er mange Fabrikanters, der kunne være tjente med at give mere end 6 pSt. i Rente, og det kan være herettiget fra Laangiverens Side at tage mere end 6 pSt., idet der nemlig er en overordentlig stor Risiko forbundet med slige Laan; i saadanne Tilfælde bør man ikke være afskaaren fra at tage en højere Rente. Dersom Tallet 6 blev udslettet, vilde Indenrigsministeriet blive bemyndiget til at give Bevillinger til at tage en højere Rente end 6 pSt. i slige ekstraordinære Tilfælde; men skal der ikke komme Andet frem end det Lovudkast, som den høitærede Minister har fremsat, saa er jeg af den bestemte Mening, at saa maa vi hellere blive ved den gamle Tilstand end gaa ind paa dette Lovforslag; thi den gamle